

‘EEN LUST VOOR HET OOG’

Een passie voor vogels: genoteerd, gefotografeerd, gedocumenteerd in de periode 1920-1970

Tentoonstelling 2024

De tentoonstelling toont de historie van het vogelkundig veldwerk van amateur-ornithologen in de periode na 1920 en de relevantie van hun indrukwekkende werk voor de huidige tijd.

De tentoonstelling is een initiatief van de Werkgroep Ornithologisch Erfgoed van de Avifaunistische Kring Nederland en het Natuurhistorisch Museum Rotterdam met medewerking van het Nederlands Fotomuseum en Naturalis Biodiversity Centre.

In de jaren na 1920 en vóór de opkomst van georganiseerd vogelonderzoek omstreeks 1970, waren er al tientallen vogelliefhebbers op een bijzondere manier actief in Nederland. Ze deden op indrukwekkende wijze vogelkundig veldwerk. Ze telden en documenteerden vogels in verschillende natuurgebieden in Nederland. Een van die gebieden was de Beer, verdwenen vanwege de komst van de Europoort rond 1964. Jac. P. Thijsse schreef in 1929: *[...]als Rotterdam ooit op de Beer aan den Hoek van Holland zou willen bouwen of er op andere wijze de rust verstoorde, dan zouden er naast de protesten van tallooze Nederlanders ook die van de buitenlandsche kenners en minnaars niet uitblijven. Over vijftig jaar zullen we al deze dingen nog beter begrijpen dan thans.’*

De Werkgroep Ornithologisch Erfgoed presenteert in het Natuurhistorisch Museum Rotterdam een tentoonstelling over de diepe liefde voor natuur en vogels die deze vogelaars hadden. Ze schreven dagboeken vol gegevens, maakten tekeningen, foto's en films en documenteerden zo hoe het met de natuur gesteld was. Door de professionele manier waarop zij dit deden, geven de archieven niet alleen een belangrijk beeld van vogelpopulaties in het verleden, maar zijn ze ook relevant voor de huidige tijd.

Opzichter Korfmaker van natuurmonument De Beer observeert een meeuwenkolonie.

Rondom Rotterdam lagen vele natuurgebieden, waaronder De Beer, de Bakkerswaal, het Quakjeswater, de Maaslandse Vlietlanden en Meyendel.

Het hoofddoel van de tentoonstelling is om de bezoekers in contact te brengen met de breed geïnteresseerde en inspirerende vogelliefhebbers van het eerste uur. Hun werk en leven staan centraal. Maar daarnaast brengt de tentoonstelling ook in beeld hoe rijk de vogelstand en de natuur in de Rotterdamse regio was tussen 1920 en 1970. De echte veldwerkers waren hobbyisten met passie voor natuur. Hun erfgoed heeft ons veel te vertellen over de natuurgebieden binnen een straal van ongeveer 30 km rondom het centrum van Rotterdam.

Bezoekers zullen bij hun reis door de tentoonstelling ook indrukken van vroeger opdoen die blijvende waarde hebben voor hun inzicht in het belang van natuurbescherming. Zo zal het besef doordringen dat er vroeger meer natuur was dan tegenwoordig en dat de natuurgebieden van vroeger een hogere natuurwaarde konden hebben dan tegenwoordig. Voor 'opgeofferde gebieden' kwamen vaak nieuwe gebieden terug met minder dynamiek en daardoor met minder soorten vogels die zo'n natuurlijke dynamiek opzoeken.

Als belangrijke natuurvorsers in dit gebied kunnen onder andere worden genoemd: Alexander Crevecoeur, Simon de Waard, Frans Kooijmans, Gerhardus Tijmstra, pastoor J.F.S. Esser, Gerrit van der Heide, Nico Tinbergen, Dirk Hoos, Harry Savory en Willem Hellebrekers.

Voor de tentoonstelling te stellen objecten kan worden gedacht aan: authentiek kaartmateriaal, materiaal uit het archief van Stichting De Beer, archiefmateriaal De Beer, o.a. foto-collectie De Reuver, boekje 'Zeevogels' van Gerrit van der Heide, schilderij van Cornelis Nozeman dat hangt in de Remonstrantse kerk in Rotterdam, en over de vroegere vogelvangst een scala aan lokmiddelen en vangmiddelen van onder andere Dirk Hoos die via Huub Oome en de WOE zijn ondergebracht bij het Nederlands Jachtmuseum, Rotterdamse archivalia uit het NMR, het NFM, en tenslotte uit Naturalis BC zoals de eiercollectie van Willem Hellebrekers.